

Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

10. mars 2020

Kirkens hus, Oslo

Til stede:

Kristine Sandmæl (leder), Jacob Breda Antonsen (LVF-representant), Marianne H. Brekken (KV-representant), Nora Sætre Baartvedt, Kjetil Drangsholt, Marianne Kjøllesdal Dyrud, Dagfinn Høybråten (KNs representant) (til stede under sakene 01, 02 (KEK, CCME og CPCE), 06, 08), Kristin Graff-Kallevåg (TN-leder) (ikke til stede under sakene 01, 02 (KEK), 08), Harald Hauge, Maren Elgsaas Jenssen, Maja Andresen Osberg, Kjell Nordstokke, Lisa Sivertsen (KNs representant) (til stede under sakene 02 (KV, LVF, NKR) 03, 04, 05, 09), Ingjerd Breian Hedberg og Andreas Henriksen Aarflot (KEK-representant)

Forfall:

Kai Krogh, Leif Tore Michelsen (KISP-leder), Arne Jon Myskja, Atle Sommerfeldt (BMs representant)

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy (generalsekretær), Guro Almås, Liv Janne Dehlin, Knut Hallen, Steinar Ims, Frøydis Indgjerdingen, Sven Thore Kloster og Einar Tjelle

Saksliste

Sak MKR 01/20: Protokoller

Sak MKR 02/20: Nytt fra den verdensvide kirke

Sak MKR 03/20: Orienteringssaker

Sak MKR 04/20: Referatsaker

Sak MKR 05/20: Temagudstjenester og merkedager i menighetene – økumeniske og internasjonale markeringer

Sak MKR 06/20: Evaluering av SMM

Sak MKR 07/20: Evaluering av rådsperioden

Sak MKR 08/20: Autonome våpensystemer

Sak MKR 09/20: Plan likeverd, likestilling og mangfold

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 26.-27. november 2019

Vedtak:

Protokollen ble godkjent.

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 29. januar 2020

Vedtak:

Protokollen tas til etterretning.

MKR 02/20   Nytt fra den verdensvide kirke

Norges Kristne Råd (NKR)

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken og protokoll fra styremøte i Norges Kristne Råd 20. november 2019 og 19. februar 2020 til orientering.

Kirkenes verdensråd (KV)

MKR's behandling:

MKR merker seg at KV's sentralkomitemøte er utsatt til 18.-25. august.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken og følgende rapporter til orientering:

Rapport fra møte i KV's Assembly Planning Committee 3.-10. desember 2019 i Karlsruhe.
Rapport fra møte i PJP Reference Group, Fiji, 16.-23. februar 2020.
Rapport fra WCC Ecumenical Consultation on Peace in Palestine Israel, Amman, 25.-26. februar 2022.

Det lutherske verdensforbund (LVF)

MKR's behandling:

Det ble orientert om diverse arrangementer og initiativer i LVF-regi.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Konferansen av europeiske kirker (KEK)

MKR's behandling:

Det er gledelig at det skjer positive ting på ungdomsfronten. Det nye MKR kan vurdere om vår representant i styret for EEYC bør ha observatørstatus i MKR.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken og rapport fra styremøte i KEK 20.-22. november 2019 og rapport fra møte i Ecumenical European Youth Conference (EEYC) Executive Committee 28. februar-1. mars 2020 til orientering.

Community of Protestant Churches in Europe (CPCE)

MKR kommenterte på sitt forrige møte, den foreslåtte endringen av engelsk oversettelse av CPCE fra Community of Protestant Churches in Europe til Communion of Protestant Churches in Europe. I utkastet til svarbrev til CPCE vil også Teologisk nemnds innspill bli inkludert.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd ber om at det foreslåtte svarbrevet til CPCE sendes, under forutsetning av at TN ikke har innsigelser.
2. Generalsekretæren gis fullmakt til eventuelt å ferdigstille brevet etter TNs behandling.

Churches Commission for Migrants in Europe (CCME)

MKR oppnevnte delegater til generalforsamlingen og drøftet forslaget til vedtektsendringer.

MKR ønsker at hvert medlem i CCME skal ha en stemme, uavhengig av økonomisk bidrag. Noen av de medlemmene som ikke har økonomi til å bidra mye finansielt, gjør en stor innsats på andre måter, og de bør derfor sikres innflytelse.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd oppnevner følgende delegater til CCMEs generalforsamling i Brussel 11.-13. juni 2020:

Lemma Desta, prosjektleder for Flerkulturelt kirkelig nettverk, Norges Kristne Råd, og avtroppende styreleder («Moderator») i CCME (valgt for perioden 2017-20).

Steinar Ims, seniorrådgiver for feltet migrasjon og flyktninger, Mellomkirkelig råd.

2. Foreslåtte vedtektsendringer på CCMEs ekstraordinær generalforsamling: Artikkel 6 General Assembly (4):
Mellomkirkelig råd går inn for alternativ 1 – hvert medlem har en stemme – i spørsmålet om stemmetall blant medlemmene.

1. Informasjon om «A world of neighbours», Malmø 27.-30. januar 2020
2. Uttalelser fra MKR 2016-2020
3. Brev til finansministeren av 31. januar 2020 med krav om oppfyllelse av Parisavtalen
4. Rapport fra Konferansen *Tro og miljø: Teologi, dialog, praksis og formidling*, 12.-14. februar 2020 i Bergen
5. Rapport fra FNs klimatoppmøte COP25 i Madrid 6.-13.12.2019
6. Kristne migranter (KM2020)
7. Regler for Mellomkirkelig råd og tilhørende endringer i annet regelverk (KM 2020)
8. Orientering om Syria (*mundlig*)
9. Rapport fra møte med Ecumenical Network Sri Lanka 19.-21. februar 2020 på Sri Lanka
10. Kirkens Nødhjelps fasteaksjon «Gi et liv med vann»

MKR's behandling:

Ad pkt. 8: Kirkens Nødhjelps Syria-respons ved generalsekretær Dagfinn Høybråten: Noen stikkord: Snart 10 år med krig. Av de 18 millioner innbyggerne (opprinnelig 22 mill.) er nå 11 mill. avhengig av humanitær hjelp. 6 millioner er flyktninger i eget land. Høybråten var nylig på besøk i Syria.

KN har vært i Syria siden 2012 og hjulpet 4 mill. med rent vann, sanitær og hygiene og også arbeidet mot kjønnsbasert vold. KNs partnere er særlig Den ortodokse kirkens hjelpeorganisasjoner GOPA-DERD og EPDC-SOPA, som arbeider inne i Syria. Kirkehistorisk skjedde den første innsamlingen nettopp i den første menigheten i Antiokia, så her er det en lang diakonal linje. KNs arbeid skjer også utenfor Syria, særlig i Libanon, med syriske flyktninger. Også her med vann og sanitær samt arbeid mot kjønnsbasert vold, med integrerte klimaløsninger flere steder.

Det er planlagt en solidaritetsreise til Syria fra MKR/BM i samråd med KN i mai.

Ad pkt. 10: En orientering ved generalsekretær Dagfinn Høybråten: Stikkord: Tema er «Vann som gir liv». Gledelig å se at så mange menigheter deltar aktivt. Et ønske om mer økumenisk samarbeid om fasteaksjonen lokalt. Etiopia og Syria er et par eksempel-land. Hvert år lærer KN halve årskullet (konfirmantene) særlig om årsakene bak urettferdighet, og om konkrete handlinger. Pengene fra menigheter og enkeltpersoner er gull verdt som nødvendige egenandeler for KN.

MKR-03/20 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

1. Protokoll fra møte i Kirkerådet 5.-6. desember 2019 og 30.-31. januar 2020
2. Protokoll fra møte i Samisk kirkeråd 27.-28. november 2019
3. Referat fra rådsmøte i STL 2. desember 2019
4. Protokoll fra møte i Katolsk-luthersk samtalegruppe 5. desember 2019
5. Referat fra møte i Kontaktgruppen med Buddhistforbundet 5. desember 2019

6. Referat fra møte i Kontaktgruppen med HEF 7. november 2019
7. Protokoll fra møte i KISP 11. februar 2020
8. Protokoll fra rådsmøte i SMM 25. februar 2020

MKR-04/20 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

MKR 05/20   Økumeniske og internasjonale temagudstjenester og merkedager i menighetene – økumeniske og internasjonale markeringer

---

MKR's behandling:

MKR ba på sitt møte i november 2019 om å få en sak om temagudstjenester og merkedager. Rådet drøftet hvilke merkedager og begivenheter som er aktuelle å markere nasjonalt og i menighetene, og hva slags ressurser menighetene har nytte av.

Momenter fra samtalen:

- At sosiale temaer, merkedager og begivenheter synliggjøres i gudstjenester, handler om en tydeliggjøring av kirkens samfunnsoppdrag, av kirkeåret og av lokalkirken som del av et internasjonalt kirkefelleskap.
- Det bør ikke legges opp til flere spesialgudstjenester, men heller tilbys ressurser til bruk i ordinære gudstjenester. Alle gudstjenester bør inkludere økumeniske og internasjonale perspektiver.
- Nye ressurser knyttet til Plan for diakoni er et bra initiativ.
- Det trengs en brukervennlig ressursbank som er sortert på tema, og som har lenker til bestemte FN-dager og andre merkedager. Ressursbanken bør inneholde liturgiske byggeklosser, som for eksempel kan brukes i forbønner.
- Det bør være stor fleksibilitet for den enkelte menighet, og ressurser må kunne brukes i ulike menigheter og tilpasses lokalmenighetens egen årsrytme og ressurser.
- Årstema bør vurderes.
- Årshjul med lenker til ressurser og tema.
- Kirkenes verdensråds bønnekalender kan synliggjøres bedre i ulike sammenhenger i Dnk. Kan det lages en «salmekalender» knyttet til merkedager og tema?
- Noen dager/perioder bør markeres nasjonalt. Ressursmaterieell knyttet til et tema kan brukes ved flere anledninger.
  - Åpenbaringstiden (misjon).
  - KNs fasteaksjon.
  - Kvinnedagen (8. mars)/Torsdager i svart «16 days of Activism againsts Gender Based Violence» (25. nov.-10. des.)
  - Verdens flyktningsdag (20. juni).
  - Skaperverkets dag/FNs miljødag (5. juni)/«Season of Creation» (sept.)/Høst-takkefest.
  - Menneskerettighetssøndag/FN-dagen/Fredspris/Global uke (okt.-des.).
  - Søndag for forfulgte/Stefanusdagen.
  - Messe for verdighet/Regnbuemesse/Pride.

MKR-05/20 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber om at innspillene fra samtalen tas med i det videre arbeidet med temagudstjenester og merkedager i menighetene.

MKR 06/20   Evaluering av SMM

MKR's behandling:

MKR drøftet oppfølgingen av evalueringen av SMM ut fra de problemstillinger som ble reist i saksdokumentet:

Noen hovedmomenter i samtalen:

- «Helhetlig misjon»: Det er viktig å skille mellom at dette begrepet gir mening teologisk og kan brukes om hele kirken oppdrag («Mission of the Church»), og at vi i forhold til struktur må dele opp i ulike aktører, ansvarsområder og roller. I den sammenheng ivaretar SMM en del (men ikke hele) arbeidet med helhetlig misjon.
- Vi må ha rom for teologisk refleksjon og nytenkning om misjon, men vi kommer aldri dit at begrepet «misjon» blir endelig avklart. Det er i endring, avhengig av kontekst og endringer i kirke og samfunn. SMM er en viktig arena for misjonsteologisk refleksjon og nytenkning.
- Menighetsavtaler: Nå må det satses på kvalitet framfor kvantitet. Heller enn å ha som mål at alle menigheter skal ha en avtale med en SMM-organisasjon, må det arbeides for å forankre og utvikle potensialet i avtalen. Dette må skje gjennom økt samarbeid både med organisasjonene hjemme og ikke minst med partnerne ute. Partnerkirkene ute må synliggjøres bedre i SMM-samarbeidet.
- Strategi: Støtte til at vi utvikler en strategi for Den norske kirkes globale misjon. I tillegg til teologisk refleksjon må strategien knytte sammen misjon (SMM), arbeidet med søsterkirker og økumenisk samarbeid. SMM er en del av dette, men også KN m.fl. og søsterkirkesamarbeidet på ulike nivåer i kirken. Eks. En menighet støtter et NMS-prosjekt som utføres av en LVF-kirke som vi er i «communion med». Hva betyr dette – både teologisk og i praktisk samarbeid?
- SMM-struktur: Vi må være forsiktige med å endre strukturen/nedbygge bispedømmenivået før vi har veldig gode alternativer.

Det kom fram en rekke andre synspunkter som oversendes til sekretariatet for videre arbeid med saken.

MKR-06/20 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber sekretariatet arbeide videre med saken ut fra de innspill som kom fram i møtet.

I forkant av rådsmøtet var det sendt ut en elektronisk evaluering. Resultatene av evalueringen ble presentert på møtet. Rådet identifiserte fire forhold som er viktige å videreføre og fem forslag til oppfølging i det nye rådet.

MKR-07/20 Vedtak:

Mellomkirkelig råd vil løfte fram følgende momenter som er viktige å videreføre i det nye rådet:

1. Tur til Genève. Kanskje også tilsvarende tur til Brussel.
2. Ivareta samfunnsoppdraget og MKRs særlige mandat.
3. Viktig å fortsette med uttalelser.
4. Videreføre prosessansvaret og la menighetene operasjonalisere det.

Mellomkirkelig råd vil peke på følgende forhold som bør følges opp i det nye rådet:

1. Rådsmedlemmenes deltakelse kan forbedres. Tidlig i perioden bør det legges opp til en runde hvor hvert medlem får presentert seg selv, sin egen kompetanse og sitt engasjement. Kartlegging av kompetanse og interesser og en felles start.
2. Kanskje kan AU bli mindre? AUs innstilling til saker kan tydeliggjøres.
3. Konkretisere MKRs rolle vis à vis andre råd.
4. Gitt en reduksjon fra 11 til 4 rådsmedlemmer fra bispedømmene, bør alle BDR-ene få en kort skriftlig orientering etter hvert MKR-møte.
5. Hele rådet bør dra til KV's generalforsamling i Karlsruhe, som en kombinasjon med høstmøtet.

MKR's behandling:

MKR ba på sitt møte i november 2019 å få tilbake en sak, oversendt fra KISP, om autonome våpensystemer. Rådet fikk anledning til å settes seg inn i utfyllende bakgrunnsinformasjon. KISPs forslag til uttalelse ble drøftet og vedtatt med et par språklige endringer. MKR understreket at dette er en viktig uttalelse, særlig med tanke på internasjonal humanitærrett. Det er også viktig at en slik etisk veiledning følges opp med for eksempel møter med politiske aktører.

MKR-08/20 Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar uttalelsen *Livet er hellig: Forby drapsroboter!*

Uttalelsen vedlegges protokollen.

MKR's behandling:

MKR satte pris på at rådet fikk anledning til å gi innspill til arbeidet med «Plan likeverd, likestilling og mangfold» i en tidlig fase av arbeidet. Dette er et viktig dokument. Rådet bemerket at det er mye relevant i utkastet som foreligger, men at det ikke framstår som et plandokument. Det er vanskelig å finne en rød tråd i dokumentet. Er det et statusdokument om regelverk og eksisterende arbeid eller en strategi for videre arbeid på feltet?

Rådet foreslo en ganske omfattende endring i disposisjon og innhold i dokumentet.

Forslag:

- 1) Dokumentet kan starte med en del om kirkens selvforståelse, om hvorfor en slik plan er viktig for kirken, inkludert en kritisk forståelse av egen historie med tanke på disse temaene.
- 2) Så kan det følge en del om samfunnskontekst og juss etterfulgt av en del om språk.
- 3) Deretter kan ulike grupper beskrives, og så kan Den norske kirkes globale ansvar og bidrag redegjøres for.
- 4) Avslutningsvis kan det gis noen konkrete oppfordringer til handling. I den sammenheng bør det også tydeliggjøres om dokumentet er tenkt å være en plan eller et grunnlagsdokument.
- 5) Fakta og lovverk kan være vedlegg.

Andre momenter fra samtalen:

- Bruken av Luther i innledningen er uheldig. Et mer kritisk blick på historien.
- Hva er kirken visjon? Kristus-potensialet, Jesu eksempel i møte med mennesker (Gal 3).
- LVFs prinsipper behøver ikke å gjengis, de kunne vært inkorporert som Den norske kirkes prinsipper.
- KV's arbeid med «gender justice» må med.
- KV's dokument «Tilværelsens gave» er svært relevant for inkludering av mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- De teologiske lærestedene må inkluderes i listen over høringsinstanser.

MKR-09/20 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber om at innspillene fra samtalen tas med i det videre arbeidet med ny Plan for likeverd, likestilling og mangfold.

Neste møte i MKR: **26.-27. mai 2020 på Kirkens hus, Oslo.**

Vedlegg: Uttalelsen *Livet er hellig: Forby drapsroboter!*